

הלכה ז (בדפוסים המשנה: הלכה ו; בדפוסים התלמוד: המשך הלכה ג)

משנה

אמר רבי שמעון: שבעה דברים התקינו בית דין, וזה אחד מהן. גוי ששילח עולתו ממדינת הים ושילח עמה נסכיה – קריבין משלו, ואם לאו – קריבין משל ציבור. וכן גר שמת והניח זבחים, אם יש לו נסכים – קריבין משלו, ואם לאו – קריבין משל ציבור. תניי בית דין הוא על כהן גדול שמת, שתהא מנחתו קריבה משל ציבור; רבי יהודה אומר: משל יורשין. ושלימה היתה קריבה.

אור ל'שרים

נסכיה, לפי שהוא במדינת הים, – קריבין משל הציבור – מביאים את הנסכים מתרומת הלשכה (יש להניח שהוא הדין כשיהודי שילח את עולתו מחוץ לארץ, אלא שיהודי יודע שקורבן עולה חייב להיות מוקרב עם נסכים והוא משלח עימה נסכים, אבל גוי אינו יודע שקורבן עולה טעון נסכים ולכן קרבים הנסכים משל הציבור). תקנה שלישית: **וכן גר שמת והניח זבחים** – שהפריש בהמות לקורבנות, ואין לו יורשים שיירשו את נכסיו ויביאו נסכים לזבחיו מנכסיו, **אם יש לו נסכים** – שהפריש גם את הנסכים או את דמיהם מנכסיו בחייו, – **קריבין משלו** – מן הנסכים שלו, **ואם לאו** – אם לא הפריש נסכים בחייו, והרי כל נכסיו שהשאיר הם הפקר, וכל הקודם לזכות בהם זכה, – **קריבין משל הציבור** – מביאים את הנסכים מתרומת הלשכה (המשנה נקטה גר, משום שלישראל שמת יש יורשים תמיד, ואם הניח זבחים, יורשיו מביאים את הנסכים לזבחיו מנכסיו).

תקנה רביעית: **תניי בית דין הוא** – חכמים התנו והתקינו, **על כהן גדול שמת** – ועדיין לא מינו כוהן גדול אחר תחתיו, **שתהא מנחתו** – עשירית האיפה שלו, שעליו להקריב בכל יום משלו, מחציתה בבוקר ומחציתה בערב (מנחה זו נקראת מנחת חביתים, הואיל והיא נעשית על מחבת), **קריבה משל הציבור** – מתרומת הלשכה; **רבי יהודה** (בר אלעאי, מגדולי התנאים בדור הרביעי) **אומר: משל היורשין** – המנחה קריבה מנכסיהם של יורשי הכוהן הגדול שמת, ולא היה תנאי בית דין בעניין זה. **ושלימה היתה קריבה** – כשמת הכוהן הגדול, לא היתה המנחה קריבה מחציתה בבוקר ומחציתה בערב, כדרך שהיתה קריבה בחייו, אלא היתה קריבה עשירית האיפה שלימה, בין לדעת רבי שמעון שתנאי בית דין הוא שהיא קריבה משל הציבור, ובין לדעת רבי יהודה שהיא קריבה משל היורשים.

דרכם של שוני משניות להסמיק זו לזו הלכות שיש להן מכה משותף או נוסח שווה. במשניות משמשת "וכן" סימן מובהק להשלמה. במשנתנו "גוי ששלח... וכן גר שמת..." הן הלכות

פירשו את לשונו של רבי יוחנן בבבלי "עמוד וחטא" על פי לשונו המפורשת בירושלמי "צא ומעול", הרי שיש כאן מעילה.

בבבלי הביאו את דברי רבי אושעיא בתשובה לשאלה ששאלו על המשנה: "ואין השלמים באים מן הזכרים ומן הנקיבות?!" לשונו של רבי אושעיא בבבלי דומה ללשונו בירושלמי, אלא שבבבלי הוסיפו "והכי קאמר" וכו' כדי להשיב על השאלה ששאלו על המשנה. מן הירושלמי נראה, שרבי אושעיא עצמו לא בא להשיב על שאלה זו אלא רק לפרש את המשנה. לשון שאלתו של רבי יוחנן על רבי אושעיא בבבלי "וכי אומרים לו לאדם" וכו' דומה ללשונו בירושלמי. בירושלמי שאלו "ואין השלמים באים מן הזכרים ומן הנקיבות?!" על דברי רבי יוחנן בפירוש המשנה. דברי רבי יוחנן בבבלי בפירוש המשנה ("ממתין לה עד שתומם" וכו') אינם כמו שיישבו את דבריו בירושלמי ("מוציאן לחולין וחוזר ועושה אותן עולות").

☆☆☆

הלכה ז (בדפוסים המשנה: הלכה ו; בדפוסים התלמוד: המשך הלכה ג)

משנה

אמר רבי שמעון (בן יוחאי, תנא בדור הרביעי): **שבעה דברים התקינו בית דין** – בעניין נסכים ובעניינים אחרים, **וזה אחד מהן** – אחת מהתקנות הללו היא התקנה ששנינו בהלכה הקודמת, שהמוצא בהמה בירושלים או סמוך לה והוא מקריב אותה, נסכיה באים משל הציבור. ואלו הן שאר שש התקנות (כמפורט בהלכה זו ובהלכה הבאה):

תקנה שנייה: **גוי ששילח עולתו ממדינת הים** (כינוי לכל אחת מן הארצות שמעבר לים) – והרי שנינו (לעיל פרק א הלכה ה), שמקבלים מיד הגויים נדרים ונדבות, **ושילח עמה נסכיה** – מנחת הנסכים (סולת בלולה בשמן ויין לנסך) שיש להביא עם העולה, – **קריבין משלו** – מן הנסכים או מדמי הנסכים ששלח, **ואם לאו** – אם לא שלח נסכים עם עולתו, ואי אפשר לומר לו להביא עימה את